№ 25
იანვრის 31, პარასკევი 1903 წ.

1877

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲓᲦᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ ᲓᲐ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

№ 25
იანვრის 31, პარასკევი 1903 წ.

1903

ᲣᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲣᲚᲘᲡ. თავადი ნიკოლოოზ ნიკოლოოზის-ძე მინგრელსკი აუწყებს ნათესავთა და პატრონს-მეგმეფედ რომ ქ. პეტერბურგში 24 იანვარს გარდაცვლილა ძეირფასი თვისის მამის

ᲣᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲣᲚᲔᲡᲘᲡ ᲗᲐᲕᲐᲓᲘᲡ ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲝᲖ ᲓᲐᲕᲘᲗᲘᲡ ᲫᲘᲡ ᲛᲘᲜᲒᲠᲔᲚᲡᲙᲘᲡ

ᲒᲯᲘᲛᲘ ᲒᲐᲯᲐᲠᲒᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲘᲣᲠᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲤᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲬᲘᲗᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲘᲡ ᲛᲔᲤᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲡ, ᲮᲐᲚᲔᲑᲘ ᲛᲘᲒᲘᲚᲘᲗ ᲛᲝᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝᲗ ᲡᲐᲛᲔᲤᲝ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲛᲔᲤᲔᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲝ ᲡᲐᲛᲐᲠᲮᲔ. დასთვლებება დანიშნულია ოთხშაბათს, 5 თებერვალს. სამგლოვიარო მატარებელი თითო საათს გაჩერდება შემდეგ სადგურებზედ: ტფილისს, გორს, რიონს, სამტრედიას. რიონის სადგურზედ მატარებელი მივა საღამოს 4 საათსა და 42 წუთზედ პეტერბურგის დროს მიხედვით. (4—6—2)

სამგლოვიარო მატარებელი

სამეგრელოს ᲣᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲣᲚᲔᲡ ᲗᲐᲕᲐᲓᲘᲡ ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲝᲖ ᲓᲐᲕᲘᲗᲘᲡ ᲫᲘᲡ

ᲒᲯᲘᲛᲘ ᲛᲝᲯᲐ ტფილისში 2 თებერვალს, კვირას, დილის 8 ს. 43 წ. (ტფილისის "საათით) და ერთს საათს გაჩერდება. მატარებელის მოსვლის უმად, სადგურზედ კანსანგეშებელს სულის მოსახსენებლად გადახდილ იქმნება პანაშვიდი. (2—25—1)

1903 ᲬᲔᲚᲡ

გაზეთი „ᲘᲕᲘᲠᲘᲐ“ გამოვა იმავე სიფრცით და პროგრამით, როგორც დღემდე გამოდიოდა,

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡ ᲘᲡᲔ ᲗᲣ ᲛᲐᲜᲘᲐ. ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება.

ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ:

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ:—„ᲘᲕᲘᲠᲘᲐᲡ“ რედაქცია (თავად-აზნაურთა ქარვასლა №№ 117და 118) და ქ. შ. წერა-კითხვ. გამავრ. საზოგ. წიგნის მაღაზია (სასახლის ქუჩა, თავ.-აზნაურ. ქარვასლა).

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲨᲘ:—ბეკნინეშვილის და წერეთლის წიგნის მაღაზიაში, ქუთ. წიგნების გამომც. ამ-ხანაგობის კიოსკში, აგრეთვე სოსიკო მერკვილაძესთან.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲨᲘ: ნიკოლაძის ჟურნალ-გაზეთების საგენტოში, და ᲫᲔᲚᲘᲫᲘᲡ წიგნის მაღაზიაში.

ᲕᲚᲐᲓᲘᲙᲐᲕᲙᲐᲖᲘᲨᲘ: ავქსენტი ისიდორაკი ძე ბიბილოფასთან.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ:—ხიდდეგელის წიგნის მაღაზია (ნიკოლოოზის ქ., ქალაქთარის ქარვასლის პირდაპირ).

ᲠᲝᲡᲢᲝᲕᲘᲡᲨᲘ (ყეენიალაში): ივანე დავითის ძე საყვარელიძესთან.

ᲐᲮᲐᲚᲪᲘᲮᲔᲨᲘ. პეტრე მაკვალიანთან.

ᲨᲝᲠᲐᲞᲐᲜᲘᲨᲘ:—პარონენ ნასიძესთან.

ᲑᲐᲜᲯᲐᲨᲘ:—სოფრონ კანდელაკთან (სადგურზედ).

ᲥᲣᲚᲐᲨᲘ:—ანტონ კასრაძესთან.

განცხადება პირველ გვერდზედ—10 კაპ. სტრ., მეოთხეზედ—5 კაპ. მთელი გვერდი ᲨᲔᲠᲔᲓᲘ გაზეთისა ცალკე მორიგებით.

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲐ 12 თვ. 10 მ., 11-თ—9 მ. 50 კ., 10-თ—8 მ. 75 კ., 9-თ—8 მ., 8-თ—7 მ. 25 კ., 7-თ—6 მ. 50 კ., 6 თ.—6 მ. 5-თ—5 მ. 50 კ., 4-თ—4 მ. 75 კ., 3-თ—3 მ. 50 კ., 2-თ—2 მ. 75 კ., 1-თ—1 მ. 50 კ.

საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, Редакція „Иверіа“.

ს.-პეტერბურგის კომპანია „ᲜᲐᲓᲔᲟᲓᲐ“

ზღვით, მდინარით და ხმელეთით გაგზავნილ საქონლის დასაზღვევად, ტვირთის გასაგზავნად და ქონებათა ცეცხლისაგან დასაზღვევად

დაარსებულია 1847 წელს.

პირითადი თანხა	1.650.000 მან.
ზათადარიგო თანხა	2.664,808 მან.

I. გაგზავნა ტვირთისა.

300 საგენტოზედ მეტია ევროპიულ რუსეთის ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲣᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ადგილს, კავკასიაში, შუა აზიაში, სიბერიაში და შორეულ აღმოსავლეთად, აგრეთვე წარმომადგენელნი ᲭᲘᲜᲔᲗᲘᲡ ᲣᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ქალაქებში სიზღვარ-კარეზე.

კომპანია კისრულობს გაგზავნას და კადაზღვას ᲧᲝᲕᲔᲚ-ᲒᲒᲐᲠ საქონლისა და ნივთისას, მიდებას და ᲩᲐᲑᲐᲠᲔᲑᲐᲡ სახლში, საწყობსა და მაღაზიაში.

კისრულობს ᲩᲐᲑᲐᲠᲔᲑᲐ ბარგი კამეჩხანაში მიერ აღნიშნულ პირობით (ფასი-დადებით კამეჩხანის ᲮᲐᲠᲯᲘᲡᲔᲑᲘ, ᲧᲣᲠᲔᲑᲘ გაგზავნა ᲓᲐᲜᲔᲛᲘᲗ საქონლის კამეჩხანისთვის იქ, ს

ქრისტეანეთა და ისრაელთა შორის.

ქართველ მაჰმადიანთა შესახებ იმდენი რამ თქმულა და დაწერილა ჩვენს ლიტერატურაში და განსაკუთრებით „ივერიაში“ იმათის წმინდა ქართველობის შესახებ, რომ არავინ აღარ უნდა ეეჭოდეს, ვითომ ქრისტეან ქართველობას ძმებად და დიდად საყვარელ ძმებად არ მიიჩნევს ქართველნი მაჰმადიანნი. ამ ურთიერთ შორის ძმობისა და სიყვარულის დამამტკიცებელია ის სასურველი ერთობა და კავშირი, რომელიც სუფევს ბათუმის ოლქში იქაურ ქართველ ქრისტეანეთა და ქართველ მაჰმადიანთა შორის.

ქართველობას უნდა ახსოვდეს, როგორ მიიღეს, რა პატეჰი სცეს და რა ეშმაკობა ძმურის სიყვარულით დაუბეღნენ სხვათა შორის ბათუმელნი ქართველნი მაჰმადიანნი 1880 წელს ტფილისიდან იქ ჩასულს ახლად შემდგარს სათეატრო დასს...

უნდა ახსოვდეს აგრეედვე ის ტკბილი შეყრა და ძმური სიბარული, რომელიც აღფრთოვანებენი გამოცხადდა იმავე 1880 წელს, როცა ბათუმიდან ტფილისში ჩამოვიდნენ ჩვენი ძმები, ქართველნი მაჰმადიანნი, რომელთა პატივსაცემლად გამართულ იქმნა შესანიშნავი ნადიმი.

განა რომელს იმ დამსწრე ქართველს, ქრისტეანსა და მაჰმადიანს, უნდა დაავიწყდეს იმ ნადიმზედ წარმოთქმული გონიერითა და ძმური სიყვარულით სავსე სიტყვები ჩვენის მაოად დაუვიწყარის მგოსანის გიორგოლ ორბელიანისა?!

რაიცა შეეხება გრიგორიან ქართველებს და ქართველ ისრაელთ, იმათ შესახებაც აია დაუშავებია-რა ჩვენს გაზეთს. ამას მეორეობრივ, როგორც წერილები თვით ბ-ნ კლდიასი, დაბეჭდილი „იევერია“-ში და სავსე მათდამი თანაგრძნობითა და სიყვარულითა, ისე წარილი ბ-ნის Pleus-ისა, ორ ფელეტონად დაბეჭდილი მარტან შემოდგომაზედ ჩვენს გაზეთში ქართველ ებრაელობის შესახებ, აგრეთვე წერილები და კორესპონდენციები ამაღლიხიდგან ა. ფროხეკისა ი.ქაური ისრაელთა ყოფა ცხოვრებაზედ.

მაგრამ ჩვენ ეს საყურადღებო კორესპონდენცია ცხონვალიდგან ჩვენის ადგილ ხეთ თანამეძოლეთა ბ-ნის ს. ბ—ისა, რომელიც გულ-ფრფელის თანაგრძნობით ეკიდებოდა ქაური ისრაელთა გადაწყვის ამბავს და იწყევდა საზოგადოებას დახმარების აღმოჩენასედ...

განა რომელი ერთი მოიგონოს კაცმა, რომელი ერთი საბუთი წარმოადგინოს იმის დასამტკიცებლად, რომ ქოსტეანე ქართველობას ეემმარიტ და ნამდვილ ძმად მიიჩნია ყველა ქართველი, ის რჯულსაც უნდა ადგეს, რა სარწმუნოებასაც უნდა აღვიაროვდეს?..

დასასრულ, ჩვენი თანამშრომელი ბ-ნი კლდია ამბობს, თითქო „ივერიის“ სახელმძღვანელნი, რომ „რჯულის უგუებლობასა და შეუწყნარებლობას ღღეს ადგილი აღარა აქვს თითქმის ყველგან, სადაც სვინდისის თავისუფლება გაბატონებულა და მით უმეტეს არც ჩვენ-ში უნდა ჰქონდეს ადგილი“.

ოღონდაც, რომ არ უნდა ჰქონდეს. და არც ჰქონია მაგ სხვა სჯულის შეუწყნარებლობას ძველად, საქართველოს წარსულში და, იმედია, არც ახლა ექნება ადგილი. არც გვახსოვს მაგალითი მაგრეთის შეუწყნარებლობისა არც ძველად და არც ახლა.

ყოველ ზემორე თქმულის შემდეგ, თავის-თავად ცხადია, რომ თუ „ივერიამ“ სთქვა, ჩვენ ქრისტეს მოძღვრების მიმდევარნი ვართ, ისე როგორც ერი „ივერიისა“, ანუ უკეთ ერთი ნაწილი ამ ერისა და გულ-მტკივნეულობით მოვექცევით ყოველისაგე ქრისტეანულს, საკრისტიანო ნაშთს, ტაძარს, და მონასტერს, მთლად საქართველოს ეკკლესიას, ანუ კრებულს ქრისტეს მოსაგთაო, ეს სხვა რჯულის შეუწყნარებლობის ღაღადისი-კი არ არის, არამედ ღაღადისი იმისი, რომ ნურც ჩვენს სარწმენს, ნურც ჩვენს ქრისტეს მიმდევარობას „უგულებელს ჰყოფს“ ვინმე, არამედ ის პატივისცემით მოეკეცს, როგორც ჩვენ ვეკიდეთ სხვა რჯულსა და სარწმუნოებასაო.

ისტორიულმა გარემოებამ ისე მოიტანა, რომ ოდესმე ეთქმის თითქმის მთლად ქართველთა ერი ქრისტეანობას აღვიარებდა, მართლ-მადიდებლობას მისდევდა და დიდი ჭირიცა ჭნახა თვისის სარწმუნოების მიმდევრობისათვის. ეირნახულმა ერმა შეიყვარა და შეიტკბო თვისი რჯული. დღენულ ქრისტეანობის წარმომადგენლებმაც შეიყვარეს და შეიტკბეს თვისი მოამაგე, თავ-განწირვით მათთვის მებრძოლი ერი, ქეეყანა. შეიქმნა მტკიცე, შეურყეველი კავშირი ეროვნებისა და რჯულისა. ეს გარემოება ისტორიული ფაქტია, წარსულ საუკუნეთა მოწმობით დანაბეჭდი. ასეთი ფაქტი, სულიერს სფერაში მომხდარი, ასეთი ფსიხოლოგიური მოვლენა, ესე იგი მტკიცედ, განუკეთხავად, მთელის არსებით შეყვარება რწმენისა, რჯულისა ყოველად შესანიშნავი და ბევრის მაუწყებელი მოვლენაა. ასეთი მოვლენა ჰმოწმობს, რომ ერს ჰქონია ძლიერი სული, დიდი სიმტკიცე ხასიათისა. უხასიათო, უძლური, ბეჩავი, დონდლელად აგებული ფსიხიკა ვერ გამოიჩენს ასეთს სიმტკიცეს, სულის ასეთს ძლევა-მოსილებას.

ამიტომ ყოველი, ვინც მტკიცედ სდგას თავის რწმენაზედ, ვისაც უყვარს ღმერთი და თავისი სალოცავი თუ საფიცარი ყოველითა გულითა და ყოველითა გონებითა, ღიმისა პატივის ცემისა, თანაგრძნობისა და სიყვარულისა, რა რჯულისაც უნდა იყოს.

სიტყვას მოაქვს და უნდა ვსთქვათ, რომ ვიცე ჩაუკვირდება საქართველოს წარსულს ცხოვრებას, ვინც კარგად გაითვალისწინებს, როგორ იბრძოდა ქართველი ძალულნი და სარწმუნოებისათვის, ძის გამარჯვებისათვის მიუვალ მთა-ადგილებში ნახეგრად განდიერებულთა მორის, ის ცოტად თუ ბევრად მიხვედრილი უნდა იყოს, რომ ქრისტეანობა და ქართველობა თითქო ერთ და იმავე სიტყვად, სინონიმად გადაიქცა; ის მიხვედრილი უნდა იყოს, რომ ძლევა-მოსილობა ძველის ქართველობის სულისა, მისი აღფრთოვანება, მისი მზეობა სავსებით გამოიხატა ქრისტეანობის მიძღვევრობასა და დაცვაში.

ᲤᲘᲚᲘᲡᲝ

➜ როგორც ნამდვილად შეეტყუთ, რკინის გზის ძმართველობაში მოსაძსაბუოეთ გაეუზოსავთ დაეაოოოს საკუთარი ლუბი, რომ ოლიეა ოოოაოოოოეოეა ბოდეოლეი ბოდეოლეი და ძათიე ოოოაოის ეუეოი იეეეეაინ; კეუბის საეეეოო ფული ჯეუ გადოეეკეეტილი არ არის, ხოლოო ოოგოოოე ამ საკეიი ბოთაეეეენი ამბობენ, არ აღეეაოეეა 10 ძანეეთსო.

➜ როგორც შეეიტყეთ, რამდენსამე ქართველ ვაჭრის განეუზოსაავე ლუბის საეეეეთეოოოე ძოეეეობილი ქარხანა გახსნან. ეს ანძიაგოოა განეზოსხეეეი შესდგეს ეილის ფულით, ანეე ბაეეის საფუძველზედ. თითო ბაი ეეიღირეა 100 ძანეეთოო.

➜ ყეეეოვრის კეირაში, ვეტკეელის სასტუმროს დარბაზში, გამართულ იქმნება წარმოდგენისა და კონცერტში მონაწილეობის მიიღებენ რკინის გზის მოსამსახურენი. განეზოოსეეეი ამისთანა საღამოები მალ-მალ გეიმართოოს.

➜ ღღეს კაეკასიის სამეეურნეო საზოგადოებაში დანიშნულია საზოგადოების ყეერთა კრება, რომელზედაც ეაკითხეეეთ იქნება ბ-ნ ტარატინოვის მოხსენება „უთანეეოეენეი გაეიარეებანი კაეკასიის სამეეურნეო მრეწველობისა.

➜ ავადეყოფეი მსახიოიი ბ-ნი ვ. ს. ალექსი-

1902 წ.), „ჩვენებური ამბების“ განყოფილებაში, მოთავსებულია შენიშვნა ქიზიყის შესახებ, სათაურად „სილნაღი“. შენიშვნის ხელს აწერს ვინმე ქიზიყელი „აქაური“. იტყობი ამბობს: „ქიზიყი ძალია, ერის გონებას გადაჭეკია ფარდა უზრწველობისა,... ხალხი უპატრონოდ არის. მთელ ქიზიყში თითქმის ერთი კაცი არ არის უმაღლეს სწავლადამთავრებული. ნოძღვართაგან ერთი რომ ჰხნავს და ჰფარცხავს დაღმა, მეორე აღმა ჰხნავს და ჰფარცხავს... ხალხის განათლება მათ იმმდენად სწადიანთ, რამდენადაც წყალში ჩაგარნილნის დახრჩობა... აგ გამეფდებულა ლოთობა, უცოდინარობა, დაუდევრობა, კაცის კვლაო“ და სხვა.

როდესაც ჩვენ ამოვიკითხეთ ეს ამბავი, მივეცით ფიქრებს: ნუ თუ, მართალია, ქიზიყი, ის კუთხე კახეთისა, სადაც განისვენებს მოკეკულთა სწორი, ქართველთა განმანათლებელი, წმ. ნინო და წმ. სტეფნე ხირსელი, ერთი თა-ემეტ მამათაგანი, ამ მეოცე საუკუნეში ასეთ ცუდს მდგომარეობაში იმყოფება სარწმუნოება-ზნეობრივის მხრით? ნუ თუ ის ხალხი, რომელსაც მეოთხე საუკუნედან ქრისტიანობა უქადაგეს და თავისი სოფლები, ბაღალ გორეებზე წამოდგეული, მოაუფინთ მრავალთის ეკკლესიათ, თითქო ვარსკვლავებინთ მოქცდილ ცას მოგვაგონებენ,—ასე დაცემულნი ყოფილნ?

ნუ თუ ქიზიყელნი, რომლებიც ქრისტეს სჯულისა და სამშობლოს დასაცავლად დაღესტანსა და ჭარ-ბელაქნელ ლეკების შემოსევის დროს ოვერიას ბურჯად ედგნენ აღმოსავლეთით და ქიზიყელი დედაკაცები, კაცურად ჩაცმულნი, ღამით ბელაქნელებს თავიანთ ტყვეებს უკან აოთმეკდნენ,—დღეს სრულიად დაცემულნინ, როგორც იმ შვინ-ვანაში აწერილი? ის სულით და ძარღვით მხნე ხალხი ქიზიყისა, რომელთა ხუთასმა ჯარის კაცმა ყველაზე დიდი სიმამაცე გამოიჩინა და წინააღმდეგობა გაუწია უთვალავს აღა-მაჰმადხანის ჯარს, როდესაც ეოველე მეფე ეიმერეთისთან 1795 წელს თათართ, დღეს განა გაუბედავენ? ან მაშინდელი ქიზიყელნი განა ძალღა იდგნენ ეხლანდელებზე სწავლა-განათლებით?

სიმამაცით და მხნეობითაც აქაურებს ჯერ არ ეტყობათ ჩამორჩომა. ქართველთა ღირეინა, როგორც მოგეხსენებათ, ამ უკანასკნელ რუსეთის ოსმალთან ომამდის (1877—78 წ.) და დაღისტნელთა დამშვიდებამდის მოკმედებაში იყო. ღრეფინაში ცოტა არ ეროა ქიზიყელი ძალიკოსები; უმეტესობა მათ მორის ვმირობად თვლეთან და გიორგის და სხვა ჩინებეთი არიან დაჯილდოვებულნი.

მაგრამ ზემორე ჩვენ მიერ მოხსენებული რასაკვირველია, ჯერ კიდევ საკმო საბუთი არ არის. აქ ჩვენ მოვიყვანთ რამდენსმე ფაქტს დასამტკიცებლად იმისა, რომ ქიზიყი განათლებით, კულტურულის ცხოვრებით, თან-და-თან წინ ძიღის, ასე რომ, საკართველოს სხვა კუთხეებს, არამც თუ არ ჩამოუვარდება, არამედ ზოგიერთ მხრივ აღემატება კადეც. ამიტომ „ივერიაში“ გამოქვეყნებული „აქაური“-ს მიერ ამაავი, რომელიც ქიზიყეთ ოხსენიებს ცარიელს სიტყვებით დაცემულ ხალხად, ჩვენ არ მიგვანია სამართლიანად. ის ნაკლულოვანებანი ამ ხალხს ასე გაზვიადებით არა სჭირს. და თუ ამასთან არ დავივიწყებთ მთა კარგ თვისებათაც, მაშინ ეს ხალხი, სახოგადოდ რომ ვსთქვათ, ღირს მოსახსენებელია.

ამ ოცის წლის წინად (ჩვენ ვამბობთ უმეტესად გლეხობაზე) უმრავლესობა ქიზიყელებისა სეხოვრობდა ბინურ გომეშნი, როგორც ზოგნი ახლაც სეხოვრობენ ქარილნი; ვისაც ქონდა ქვითკირის სახლი, იყო დახურული ჩალით, ენთოთ შუა ცეცხლი. ახლა სხვანა ვზედავთ: იმვიათად შეხვდებით გლეხს, რომელსაც არა ჰქონდეს ოიგანინი ქვითკირის სახლი ფანჯარებით და კრამიტ-დახურული,—ზიგ მოწყობილ ბუხრით, ტახტით, სტოლით, საკმით, სუფთა ქვეშაგებით, ფარფორის ჭურჭლით; ჭრაქის მაგივრ ლამფა უნთიათ; „სამოვარიც“ გვრცელებულია. რაც ახალი სამეურნეო იარაღი შემოდის, ვისაც ეოტოიოდენი შეძლება აქვს, სცდილობს შეიძინოს, მაგალითად: ახალის სისტემის გუთანი, სამკალი მაშინა, ვენახების სამკურეალო იარაღი, ვაზის გასასხლაი მაკრატელი, ბლანტაოთ ვენახების გამშეენა. საკერავი მაშინე ი ფრიად გავრცელებულია. სხვაგან რომ წყლის ზიდილით დედაკაცები ზურგს იწყვეტენ, ქიზიყში გონივრულად ვირებსა ხმარობენ. ხალხი ძალიან მხნე და ზრომის მოყვარეა, დედაკაცებიც არ არიდებენ საქმეს თავს. წყალზე რომ ვირი ზიიძოოლნონ, ნაცნობის სანაბავად სტუმრად რომ იყვნენ, მაინ წინდის ქსოვას თავს არ ანებებენ. როდესაც ხალხი სამკალს დაარსულებს და ძნას კალოზე დასდგავს, ზოგი ღარიბი დედაკაცი მომკილ მინდორში მიდის და აქა-იქ დარჩომილს თავ-თავს ხელით აგროვებს და ისე იმატებს ლუკმა პაპრს. ამ ბოლო ხანებში მიწა მოსაავლეს ძველებურად უხვად აღარ იძლევა, ამიტომ ხალხი უფრო მეტს ჯადს და ზრომსა მიეკვ. წინადა, მოსავლიან წლებში, რომ თავის მინდორში მუშაობდა, ბოლოს დროს განჯინესენ, საინგილოში და თელავისკენაც მუშაობს. ქიზიყის თითქმის ყველა სოფელს საკუთარი პურის მაღაზიებიც აქვს.

თან-და-თან ხალხი სწავლა-განათლებას უფრო ითვისებს. უწინდელი ჩვეულება წერა-კითხვის შინაურად, ოსტატების საშუალებით, სწავლება ისევ ჰმოკმედობს მდიდართა შორის, არე რომ მრავალი გლეხის ქალი, სანამ გათხოვდება, სცდილობს ისწავლოს ქართული წერა-კითხვა. სკოლებიც, თუმცა ნელ-ნელი ვრცელდება მათს სოფლებში და, თუ შეძლება ხელს შეუწყობდა ან ხაზინა შეინახავდა სკოლებს, როგორც ბევრგან სხვაგან, მაშინ უფრო იმატებდა რიცხვი სასწავლებელთა. მრავალმა ქიზიყელმა, გლეხმა და სხვა წოდებისამაც, გამოზარდეს თავიანთნი შვილები (მომეტებულად თავიანთის ხარჯით) სხვა-და-სხვა სასწავლებელნი. ბევრმა ქიზიყელმა დაამთავრა სწავლა სასულიერო სემინარიაში, სასამართლო ინსტიტუტში, გიმნაზიაში, საგანგებო სასწავლებელში, ტუნიკურ სასწავლებელში, სამოქალაქო, სასულიერო, სპალოსნო. და სხვა სასწავლებელებში. უმაღლეს განათლებაზ ზოგ სოფლის მცხოვრებს აქვს მიღებული და ეხლაც სწავლობენ — უნივერსიტეტში და სასულიერო აკადემიაში. ზოგი მათგანნი საზღვარ-გარეთაც მიდის. რომელისამე სპეციალურ სწავლის შესაძენად. ყველა ესენი, გარეშოკინისა დაგვარად, სხვა-და-სხვა ასპარეზზედ მოღვაწეობენ, ზოგნი ქიზიოშივე, ზოგნიც სხვაგან; და ეს უკანასკნელნიც ქიზიყს არ ივიწყებენ: დრო გამოშვებით, ზაფხულობით უფრო, ესტუმრებიან ხოლმე სამშობლო კუთხეს და, შეძლებისა დაგვარად, ხალხს სიკეთისათვის ჰზრუნავენ.

(დასასრული იქნება)

ქიზიყელი ავანზეთში.

ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘ

საფრანგეთი. პარიზის უნივერსიტეტი (საკეთაოსის ეკონომიკურ-ეს.ალ.): თუ ბა ბეასიეს ლექციები ხაძდგილი ეკეკეთადეს ცხოვრების მეცნიერებისა და ფილოსოფიი ლიტერატურისა, თუ პროფესორი შეფარეულად ხელოვნებეთ ეგეთ ესტეტიკა ქეკეთს ფილოსოფიისა და ეკონომიკისა, —ამ ბეეფაზეეეში არც ეკსტეს პარისი ხაძოფეკოდეს უკან ეეეასიეს და ეეეიდეეს ზოგიერთ მეცნიერების დარგის ცოდნაში ეიდეეკ ეკალეკარიოს. პარისს დიდი მეცნიერული ფაფეხაეს აქვს: ის მხატვრი რიდეა, ეროვნულ—ეეეცნიერეა და, ეუნდ ეოგეხსენეთ, ნინეეეედი ეეეეეეეეა. პარისი ეეეორდეეს სხეეს, ეეეეეს, სისტემეს, რაც სეფეეედედ ეუდეეს ამ ეეეეეიერეს, რომლის ეეეეეეეე

ლისწინებია მომავალი ცხოვრების პირობებიო“, არამც თუ ბრუნა და სხვისაკენ მოდგეწენი თვით ქვეყანა მხოლოდ ორ კატეგორიად უნდა ჰყოფდეს ბეგოფილი: „ეგენი“ — „ეგენი“ და „ეგენები“, — „ეს კაცი, ეს მეგარე — დანაბრუნა საკრაველი და ქარფეველი — ეს ხახი!

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲤᲝᲚᲘᲢᲐ:

„ᲒᲐᲜᲘ ᲛᲘᲜᲔᲠᲘᲚ ᲨᲘᲠᲐᲜᲘᲡᲐᲜᲘᲡ, ᲗᲣᲗᲘ ᲗᲔᲝᲓᲝᲠᲔᲡ ᲛᲔᲠ ᲐᲠᲓᲐᲠᲣᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲜᲘᲜᲝ ᲪᲘᲤᲝᲜᲘᲡ ᲛᲔᲠ ᲩᲘᲜᲔᲑᲘᲡᲐ.

თქვენ, ხეთოთა შორის, გვეშერთ: „სიმართლის დასამტკიცებლად მოგიყვანდი ნინოშად რამდენიმე მაგალითს, მაგრამ თქვენთვის ეს საქიროა არ იქნება, რადგან თქვენ ცოდვებს ლაბათ თითონ თქვენვე გრძობთ“... საქმეც ის არის, რომ არა ვერონაბთ არავითარ ცოდვას, და ამიტომაც უმორჩილესად გთხოვთ დაგვანახოთ ჩვენი „სიკეთენი“ და მისი დასაბუთებული ნინოშები გამოგვიგზავნეთო, რომ გავასწოროთო ჩვენი შეცოდებანი.

ᲡᲐᲑᲐᲠᲘᲝᲜ. ბ-ნს ქ—ძეს. თქვენი წერილი არ დაიბეჭდება.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲘ

(„რუსეთის დეპეშათა საგაზეთოსგან“)

29 იანვარი.

ᲞᲝᲠᲢ-ᲐᲠᲗᲣᲠᲘ. ბაიხსს განეფიდლება „ბარეულ ეკურნალის რუსის ბანკის“.—წარსულ სეზონში ბევრი ბერძენ და სხვა ხანი შენობები აგებენ, თუმცა ხალეარს ძალიან ეგრეეგენდენენ. ეკონომიურ სასწავლებლის შენობა მზად არის; ფეიდთა ბინაზეა ბაიხსენა ფრანგეთი ფაბრიკებულ შენობაში. ბუშენის სასეფლაოზედ აგებული ეკლესია ეკეთებენ სამოქალაქო ორდასიან სასწავლებლად. ეკლესიას განეფიდენ ექნება ჩინეთისაგენ.

ᲙᲐᲡᲢᲠᲝᲛᲐ. სიბეჭდ თანანდა ეკონომიას, შეიმეჩაა საკითხი ამის შესახებ, რომ ფიზეკულტურად ექმნის ეკანდალი ფიზასწავლელ რუსეთის ტახტზე რომანოვების ეგზარეულობის მეფობის 300 წლის იუბილეზე.

ᲕᲐᲖᲐᲪᲚᲐᲜᲘ. ბერი ძმეგანარეს. 12,000 მეზოგრეანის მიტოლა ქალაქი.

ᲚᲘᲒᲐᲒᲝᲚᲘ. ბოდეკარედთა ეკალსახდებს, ანსაკუთრებთ ეკზერეანს, ეკეფეკ მაძრობაშაა. ბალი რიგზე 80,000 სულს ადგილებეს.

ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘ. ეკზეთი „Post“. სწერს, რომ ავსტრია-უნგრეთის და რუსეთის მოქმედებაში, რომელიც ცხრად ექმნ მაკედონიაში მზადდებს ეკიმეარს, ბარიფის ბრეს ეეფ ანხრახეს ჭნეფეკ ეკ ეთეს ბოფეფარეფლიფთ ხელს ეეფლის ეკეთდად ეკეგარეკეფესესა.

ᲙᲘᲔᲕᲘᲡᲘ. 28 ანეკარს ბთ ეედიეეეკეკ ეეფლეთ მეეფლეთ ჭეფლეთ.

29 ანეკარს სიფრანგეთის ანლეთ ეკლეს ბინანეთ

ეიდეკეკ ეკრანეფლეთ ეკრან ბანრეფ ეკეფ ეკეფეკ ეკეფეკ ეკეფეკ